

Jaarverslag 2006



Foto: Annie Ellens

**Alles is doorgang.
Alle is ijlen.
Alleen de passage
is blijvend.**

*H.H. ter Balkt
Oud gereedschap mensheid moe*

Voorwoord

Sinds het voorjaar van 2006 is het politiek-bestuurlijke landschap in Nederland ingrijpend gewijzigd. In de Overijsselse steden werden nieuwe gemeenteraden geïnstalleerd en traden nieuwe colleges van B&W aan. Na de recente landelijke en provinciale verkiezingen zijn ook de politieke verhoudingen in Den Haag en bij het provinciaal bestuur in Zwolle veranderd.

Deze veranderingen werken door in het stedenbeleid. In het nieuwe kabinet Balkenende maakt een nieuwe minister voor Wonen, Wijken en Integratie haar opwachting. Deze minister is verantwoordelijk voor het programma *Van Probleemwijk naar Prachtwijk* en onder haar leiding zal ook het grotestedenbeleid (na een evaluatie) worden gecontinueerd. In het landelijke beleid komt in het stedenbeleid de nadruk naar verwachting te liggen op de verbetering van de leefsituatie in een aantal nog aan te wijzen probleemwijken. Als de voortekenen niet bedriegen zal in Overijssel ook de komende vier jaar het succesvolle provinciale stedenbeleid worden voortgezet. In hun rapport *'Resultaten uit het verleden bieden geen garanties voor de toekomst'* beveelt een commissie van wetenschappers, waaronder de wetenschappelijk directeur van KISS, prof. dr. Bas Denters aan om het stedenbeleid op twee niveaus vorm te geven. In de eerste plaats moet het beleid zich volgens de commissie richten op het niveau van *de stedelijke probleemwijken*. "In deze wijken is sprake van een toenemende veiligheids- en leefbaarheidproblematiek en verliezen huishoudens de aansluiting met de samenleving, bijvoorbeeld waar het gaat om werk en scholing. Voor de steden betekent dit de komende jaren een toenemende focus op deze wijken en wijken waar zich in de nabije toekomst een vergelijkbare ontwikkeling dreigt voor te doen". Het hiervoor benodigde beleid betreft niet alleen de verbetering van de woning en de leefomgeving ('schoon, heel en veilig') maar dient zich ook te richten op de versterking van de sociaal-economische positie van de buurtbewoners. Een doeltreffende aanpak van deze fysieke en sociaaleconomische wijkproblemen is echter niet mogelijk zonder een adequate beleidsvoering op *regionaal niveau*. De wetenschappelijke commissie wijst erop dat op het niveau van de woningmarkt- en arbeidsmarktregio voorwaarden moeten worden gerealiseerd voor een succesvolle aanpak van de problemen op wijkniveau. Hier liggen mogelijkheden om aansluitend op het door de provincie Overijssel geïnitieerde gebiedsgerichte beleid in samenwerking tussen provinciaal bestuur en de overheden en hun maatschappelijke partners in het stedelijk gebied te komen tot een gemeenschappelijke aanpak.

KISS heeft de afgelopen jaren bewezen een belangrijke bijdrage te kunnen leveren aan de ontwikkeling en kennisgeving rond lokale initiatieven en projecten in de steden van Overijssel. U vindt hier een visie op de toekomst van het stedenbeleid in de provincie Overijssel (dat aan sluit bij de visie van de eerder genoemde wetenschappelijke commissie) en een daarop gebaseerd werkplan voor 2007. Daarnaast treft u een verslag aan van de door KISS in het afgelopen jaar ontwikkelde initiatieven. Volgens het Dagelijks Bestuur van KISS kan het bureau van KISS – als immer in nauwe samenwerking met de leden van onze vereniging – een belangrijke nieuwe impuls geven aan het stedenbeleid in onze provincie.

KISS zal dat doen onder leiding van een gedeeltelijk vernieuwd Dagelijks Bestuur. Na vijf jaar heeft de eerste voorzitter van KISS de heer drs. H.H. Apotheker aangegeven niet langer meer voor deze functie beschikbaar te zijn. Ook prof. dr. H.M. de Jong een van de "founding fathers" van de vereniging heeft in verband met het aanvaarden van een werkring elders zijn bestuurslidmaatschap moeten beëindigen. We zijn beide heren buitengewoon dankbaar voor hun enthousiaste inzet en hun waardevolle inhoudelijke bijdragen in de afgelopen jaren. Het doet mij genoegen dat de heer dr. A.F. Flierman (voorzitter van het College van Bestuur van de Universiteit Twente) bereid is gevonden om in de vacature De Jong te voorzien. Voor mij persoonlijk beschouw ik het als een uitdaging om bij de start van een nieuwe periode in het stedenbeleid samen met de overige leden van het DB en de wetenschappelijk directeur langs de in dit werkplan uitgezette lijnen leiding te mogen geven aan KISS.

Jan Kristen
Voorzitter Dagelijks Bestuur KISS

KISS-activiteiten 2006

KISS heeft ook in 2006 weer een scala aan activiteiten ontplooid waarvan hier verslag wordt gedaan. Bij de verschillende activiteiten wordt voor zover mogelijk het aantal deelnemers vermeld en het vervolg op de activiteit. In de laatste paragraaf wordt kort ingegaan op het verband tussen de activiteiten en de doelstellingen van KISS.

Informatievoorziening raden GSB

Op 17 januari vond in Almelo de presentatie van de terugkoppeling van de resultaten van de webenquête *strategische informatievoorziening aan de Raad* plaats. Doel van de bijeenkomst was om met raadsleden en een aantal ambtenaren van beleidscoördinatie, onderzoek en statistiek en concern financiën van de gemeente Almelo te discussiëren over de resultaten van de webenquête *strategische informatievoorziening aan de Raad*. De resultaten werden gepresenteerd door Marlies Bongers van I&O-research.

Op 5 april werd in Zwolle de terugkoppeling van de resultaten van de webenquête *strategische informatievoorziening aan de Raad* gepresenteerd door Rob van de Peppel van I&O-Research. Daarnaast werd een toelichting gegeven op het MOP, meerjarenontwikkelingsplan, en de MOP-monitor door Jan Schings (gemeente Zwolle).

In Hengelo is op 29 juni een conferentie gehouden met raadsleden en medewerkers van de gemeente over prestatie-indicatoren. Bas Denters heeft een inleiding verzorgd over informatievoorziening aan raadsleden en prestatie-indicatoren. De uitkomsten van de conferentie zijn gebruikt voor een vervolgtraject over prestatie-indicatoren in de beleidsbegroting dat in het najaar van 2006 is gestart.

Studiemiddag veiligheidsbeleving in de wijk

Op 16 februari werd in Hengelo de studiemiddag "Veiligheidsbeleving in de wijk" gehouden waaraan ruim 60 mensen hebben deelgenomen. Op deze middag zijn inleidingen gehouden door Kees van der Vijver (hoogleraar politiestudies, IPIT/Universiteit Twente), Guus Meershoek (onderzoeker Instituut voor Veiligheidsvraagstukken, IPIT/Universiteit Twente). De resultaten zijn gepresenteerd van afstudeeronderzoeken naar veiligheidsbeleving in de wijk door Wies Loman en Marga Nieborg en een onderzoek naar tijdsbesteding van wijkagenten door Hester Goosensen. Erik Stok (stadsdeelcoördinator gemeente Hengelo) en Henry Workel (wijkagent Enschede Oost) hebben een reactie gegeven op de onderzoeksresultaten. Onder leiding van Henk Nijhof (wethouder gemeente Hengelo) is met de aanwezigen gediscussieerd over de veiligheidsbeleving in de wijk. Het verslag van deze middag staat op de website.

Stadsbezoek Hengelo

Op 9 maart werd door KISS samen met het projectbureau Hart van Zuid in Hengelo een stadsbezoek georganiseerd. De rondleiding werd voorafgegaan door een inleiding van Jan van Nieuwenhuizen (projectdirecteur Hart van Zuid) over Hart van Zuid en Harry Abels (architect ROV en directeur Architectuurcentrum Enschede) over het ROC en behoud van industrieel erfgoed. Tevens werd een bezoek gebracht aan de Brandweerkazerne. Er namen 20 mensen deel aan het stadsbezoek.

Bijeenkomst Kolonisten van de Wijk

Tijdens de stedenronde in 2005 is KISS door de gemeente Deventer gevraagd om een bijdrage te leveren aan de opzet en uitvoering van het experiment "Kolonisten in de Wijk".

Op 30 maart werd door KISS samen met de gemeente Deventer en de Raster Groep, de bijeenkomst gehouden over het project "Kolonisten van de Wijk" in Deventer. In het plenaire deel 's ochtends werd teruggekeken op het project dat is afgesloten met de vaststelling van de ontwikkelingsvisie van de Rivierenwijk. Joop Hofman (Hofman Allianties) en Rodney Weterings (Universiteit van Tilburg) gaven uitleg over de methodiek van de Kolonisten in Deventer. Vervolgens konden de deelnemers in werkgroepen van gedachten wisselen over de toepasbaarheid en de kritische succesfactoren van deze methodiek.

's Middags heeft Ap van Straaten (Raster Groep) een uitleg gegeven van de opzet voor het vervolg op het Kolonistenproject. De deelnemers hebben 's middags gereflecteerd op de voorgenomen aanpak van dit Laboratorium van de Alledaagse Kansen. De resultaten van de ochtend en de

middagworkshops is teruggekoppeld naar alle deelnemers. Het programma is afgesloten met een column van Pieter Tops (Universiteit van Tilburg). Het aantal deelnemers was 158. Het verslag van de bijeenkomst is te downloaden via de KISS-website. Voor het projectteam heeft de bijeenkomst waardevolle input opgeleverd voor de 2^e fase van het project. Voor de deelnemers gaf het een illustratief kijkje in de keuken van een omvangrijk renovatieproject.

Operatie Jong

Dit onderwerp is door de gemeenten Enschede, Hengelo en Almelo aangemerkt als een project waarbij KISS praktijkgerichte ondersteuning kan bieden. Eind 2005 is in dit kader door KISS en de Netwerkstad een werkconferentie gehouden. Deze heeft geresulteerd in de formulering van een aantal knelpunten in het stedelijk jeugdbeleid en mogelijke oplossingsrichtingen. Op basis van deze samen met het KennisInstituut Stedelijke Samenleving (KISS) verrichte inventarisatie van knelpunten inzake regelgeving, financiering en organisatie hebben de Netwerksteden bij het kabinet met succes een beroep gedaan op steun voor een experiment.

Berflo Es: Scoren in de Wijk (Hengelo)

KISS is op verschillende manieren betrokken bij dit project. Enerzijds levert KISS een bijdrage aan het mobiliseren van in de regio beschikbare kennis met het oog op de vormgeving van het project. Op basis van een door KISS ontwikkeld evaluatiekader leveren onderzoekers en studenten van de Faculteit Bedrijf, Bestuur en Technologie en het IPIT (Instituut voor Maatschappelijke Veiligheidsvraagstukken) een bijdrage aan de evaluatie van het project.

Anderzijds speelt KISS een belangrijke rol bij het verspreiden van de in dit project opgedane kennis en ervaring naar andere stadsbesturen, BVO's en stedelijke beleidspartners. Op 23 maart verzorgde de wetenschappelijk directeur van KISS een inleiding op de feestelijke bijeenkomst ter gelegenheid van de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst voor de fysieke herstructurering van de Berflo Es door de gemeente Hengelo en de corporaties Ons Belang en St. Joseph. Op 6 april 2006 leverde hij – samen met FC Twente, de provincie Overijssel en de gemeente Hengelo – ook een bijdrage aan de presentatie van het project tijdens het Nationale Innovatiefestival in Dordrecht (Sportief 'noaberschap': FC Twente als goede buur voor de aandachtswijk Berflo Es in Hengelo). Het project gaat nog steeds voort en KISS is/wordt daarbij naar behoefte betrokken.

Bijeenkomst Het lokale referendum, stemming in de stad

Op 7 juni is de bijeenkomst "Het lokale referendum, stemming in de stad" gehouden op de UT in Enschede. In 2005 is in Zwolle een referendum gehouden over een verordening op speelautomaten voor het nieuwe stadion van FC Zwolle. De gemeente Zwolle had behoefte aan een onafhankelijke onderzoeksevaluatie van het referendum. Via KISS is de gemeente Zwolle in contact gebracht met Martin Rosema onderzoeker bij de Universiteit Twente. De bevindingen van zijn onderzoek zijn vervat in een KISS-publicatie die dit voorjaar is uitgekomen. In de bijeenkomst zijn de resultaten mondeling toegelicht door Martin Rosema. Willy Visser (gemeente Zwolle) is opgetreden als coreferent. Louwrens Kreb (gemeente Enschede) trad eveneens als coreferent op en heeft gekeken naar verschillen en overeenkomsten met het Enschedese referendum uit 2001 over de aanleg van een bedrijvenpark in een natuurlijk gebied, de Usseler Es. Het doel van de bijeenkomst was: Wat kunnen we leren van de organisatie en het proces van het Zwolse en Enschedese referendum? Aan de bijeenkomst namen 20 mensen deel.

Studiemiddag Energiebewust bouwen en renoveren

Op 14 juni zou aanvankelijk door KISS in samenwerking met het lectoraat Duurzame Energie van de Saxion Hogescholen, een studiemiddag over Energiebewust Bouwen en Renoveren worden georganiseerd. Naast een lezing door dr. Wim Gilijamse over veelbelovende ontwikkelingen en mogelijkheden van energiebesparing voor bouw en renovatie, zouden 4 concrete projecten in Apeldoorn, Deventer, Enschede en Hengelo worden gepresenteerd.

Helaas moest de middag vanwege te geringe belangstelling worden afgelast. Nagegaan zal worden of hiervoor oorzaken zijn aan te wijzen. Afhankelijk daarvan worden verdere acties ondernomen. Het project zal in 2007 opnieuw worden opgepakt door de vorming van een praktijkkring. Hierover zal overleg worden gepleegd met de gemeenten, woningbouwcorporaties en kennisinstellingen.

Verantwoord ruimtegebruik in de stedelijke context

Het Studieproject 'Verantwoord Ruimtegebruik in de stedelijke context van Overijssel; een vergelijking gemaakt van perspectieven, strategieën en maatregelen' in samenwerking met dr.ir. Theo de Bruijn van Saxion Hogescholen. Op grond van gesprekken met sleutelpersonen is een startdocument gemaakt dat als basis diende voor een bijeenkomst op donderdagmiddag 26 september. De bijeenkomst werd bijgewoond door 35 deelnemers afkomstig onder meer van kennisinstellingen, gemeenten, ingenieursbureaus. Prof.dr. Barrie Needham, van de Radboud Universiteit Nijmegen hield een inleiding met als thema: "Verantwoord ruimtegebruik - verantwoord aan wie?" Theo de Bruijn heeft de resultaten van het onderzoek naar verantwoord ruimtegebruik gepresenteerd. Daarnaast is van gedachten gewisseld worden over de ervaren knelpunten en dilemma's, maar ook over de mogelijke oplossingsrichtingen.

Theo de Bruijn zal bezien welke vervolprojecten door zijn groep in samenwerking met KISS kunnen worden geëntameerd om mogelijke oplossingen voor knelpunten te zoeken. Recent zijn de resultaten van het onderzoek gepubliceerd: Verantwoord Ruimtegebruik in Overijssel, een vergelijking van perspectieven, strategieën en maatregelen. Het project zal door Saxion worden voortgezet met de resultaten van deze eerste fase als uitgangspunt.

WENS

Op dinsdagavond 26 september is een expertmeeting gehouden in Enschede over jeugdoverlast. Daarbij kwamen twee casussen van jeugdoverlast in de Wesselerbrink aan de orde. Elke casus is toegelicht door de jeugdagent, medewerker van het jongerenwerk en een medewerker van het stadsdeel. Verder waren aanwezig de projectleiding van WENS (Wijkscans nieuwe stijl Enschede), medewerkers van de betrokken partijen op beleidsniveau, de experts d.w.z. wetenschappelijke en ervaringsdeskundigen afkomstig uit verschillende disciplines en een paar toehoorders. Onder leiding van de discussieleider Henk Nijhof zijn de twee casussen besproken. De experts hebben de gevolgde aanpak geëvalueerd op zaken die goed lopen en aanbevelingen gedaan voor mogelijke verbeteringen. Van de bijeenkomst is een verslag gemaakt. Dit verslag met aanbevelingen wordt door de projectleiding van WENS gebruikt voor het ontwikkelen van een aanpak in andere stadsdelen.

Excursie Antwerpen en Brussel

KISS organiseerde op 5 en 6 oktober 2006 voor haar leden een tweedaagse excursie naar Antwerpen en Brussel. In Antwerpen werden het Schipperskwartier en het Linkeroeverproject bezocht. 's Avonds heeft prof. dr. Filip de Rynck een boeiende lezing gehouden over het Vlaamse Stedenbeleid. De volgende dag werden de deelnemers bijgepraat over het EU-beleid met betrekking tot stedelijke ontwikkeling. Er hebben 28 mensen deelgenomen aan de excursie. Deelname was op uitnodiging. Voor de deelnemers was de 'opbrengst' drieledig: kennisneming van een groot renovatieproject in een totaal andere bestuursomgeving, wat door de vergelijking een beter zicht geeft op de voor- en nadelen van de Nederlandse situatie. Verder was de excursie ook relevant om beknopt alle invloed van 'Brussel' op het stedelijke vernieuwingsbeleid op een rij te krijgen en geïnformeerd te worden over de Europese onderzoeksprojecten die hiervoor relevant zijn. Tenslotte was de excursie ook van belang voor de netwerkvorming van de deelnemers. Hiervan is ook dankbaar gebruik gemaakt.

Werkconferentie participatie Hengelo

Op 19 oktober heeft KISS samen met de projectgroep participatie van de gemeente Hengelo een werkconferentie over burgerparticipatie georganiseerd. Tijdens de conferentie is teruggeblikt op de manier waarop participatie is vormgegeven door medewerkers van Hengelo uit de "frontlinie", mensen die veel contacten met burgers hebben. De resultaten van onderzoek naar interactief werken in Hengelo zijn gepresenteerd. Gideon Sterkenburg, onderzoeker aan de UT hield een inleiding over de rol van ambtenaren bij interactief werken. Op deze conferentie zijn ook burgers aan het woord gekomen over hun communicatie-ervaringen met de gemeente Hengelo. Geïnterviewd is waar verbeterpunten mogelijk zijn en wat de medewerkers concreet nodig hebben om verbeteringen te realiseren. Van de werkconferentie is een verslag gemaakt. De projectgroep participatie van de gemeente Hengelo werkt de verbeterpunten uit. De werkconferentie is bezocht door circa 80 Hengelose medewerkers.

KISS-Jaarcongres

Op 16 november is het KISS-jaarcongres gehouden in het stadhuis van Zwolle. Het thema was "Nieuwe spelers, nieuwe rollen: veranderende verhoudingen in het publiek domein". Het jaarcongres wilde de gedachtevorming stimuleren over nieuwe verhoudingen bij de aanpak van stedelijke vraagstukken, zoals de zorg voor aantrekkelijke en veilige stedelijke woonmilieus, sociale samenhang en maatschappelijke integratie en participatie. Prof.dr. Hans Adriaansens (ex-voorzitter RMO) was de keynote speaker. De inleiding werd gevolgd door drie co-referaten vanuit de politiek door tweede kamerlid dr. Co Verdaas, vanuit een maatschappelijke onderneming door Rinie Teuben (directeur bestuurder van woningcorporatie Rentree in Deventer en door drs. Rob Schouten, directeur B&A Advies. Na de pauze zijn projecten gepresenteerd die illustratief zijn voor het conferentiethema:

- "Gewoon doen kansen pakken" in de wijk Berflo Es, Peter Pinkhaar;
- HulpRbij – ROC Landstede en de praktijk, Ria Blokzijl en Jan Dobben;
- Makelen in Wensen – Eén WMO loket in Deventer, ir. Henk Fissering en Adel Faltas;
- Sociaal Huis als concept, ir. Sander Korz.

Van deze jaarconferentie is een publicatie uitgekomen. De jaarconferentie is bezocht door 100 mensen.

Aanval op de uitval, snelkookpansessie

Op 17 november heeft KISS samen met het KCGS en de gemeente Hengelo een zogenaamde "Snelkookpanbijeenkomst" georganiseerd in de gemeente Hengelo. De bijeenkomst komt voort uit een initiatief van de G27, "Aanval op de Uitval". Met aanval op de uitval wordt gepoogd om op onorthodoxe wijze uitval op allerlei gebieden tegen te gaan. In Hengelo is het gericht op uitval van allochtone studenten van het ROC. Hengelo heeft al een goede aanpak maar wilde deze aanpak nog verder verfijnen. Tijdens de snelkookpansessie zijn de relevante betrokken partijen een dag bij elkaar gekomen om nieuwe oplossingen voor geconstateerde barrières te zoeken. Dat gebeurde aan de hand van een tweetal casussen. Prof. Huib de Jong leidde de bijeenkomst. Aan het einde van de dag was de basis voor een aanvalsplan gereed. Dit plan wordt één dezer dagen gepubliceerd door de gemeente Hengelo. Het doel van het aanvalsplan is de uitval van allochtone jongeren op het ROC te verminderen.

Debatreeks 'Overijssel Overstag: Ruimte voor Vitale Steden?'

KISS organiseert een aantal debatbijeenkomsten onder de titel "*Overijssel Overstag?*" Voor elk van de debatbijeenkomsten wordt een landelijk toonaangevende spreker gevraagd op een bepaald themaveld te reflecteren op relevante internationale en nationale ontwikkelingen die van belang zijn voor de ontwikkelingsagenda van de vijf Overijsselse steden en het omliggende stedelijk gebied. De debatten vinden elke keer in een andere stad in Overijssel plaats. De cyclus is gericht op bestuurders, topmanagers van de verschillende publieke en private partijen en opinieleiders die in Overijssel bij het stedelijk beleid betrokken zijn.

Op 23 november was het eerste debat van deze reeks in Enschede met als titel Ruimte voor vitale steden. De heer Den Oudsten (burgemeester van Enschede) was gastheer en discussieleider. Prof. dr. Wim Derksen, (directeur Ruimtelijk Planbureau) baseerde zijn inleiding op de toekomststudies over de welvaart en de leefomgeving van een aantal planbureaus: het Centraal Planbureau (CPB), het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP) en het Ruimtelijk Planbureau (RPB). Drs. Theo Rietkerk (gedeputeerde Overijssel) en ir. Jaap van Gelder (directeur Arcadis Noordoost) gaven een reactie op de inleiding. Daarna konden deelnemers in de zaal reageren en discussiëren. Een verslag van de bijeenkomst staat op de website van KISS.

Stimulering Twents Talent

De toegankelijkheid van het hoger onderwijs voor allochtonen kan verbeterd worden. Daarom is de Universiteit Twente gestart met een project Stimulering Twents Talent. Op 7 december heeft KISS samen met Elan ter gelegenheid van de officiële start een conferentie georganiseerd. Daarvoor is iedereen uitgenodigd die op een of andere manier betrokken is bij dit thema: bestuurders, docenten en studenten vanuit de universiteit, HBO, het middelbaar onderwijs en de ROC's, maar ook provinciale en lokale bestuurders en ambtenaren en natuurlijk ook migrantenorganisaties. Daarnaast zijn deskundigen uit relevante onderzoeksinstituten en expertisecentra uitgenodigd. De conferentie bestond uit een middag- en een avondprogramma. Het middagprogramma had het karakter van een werkconferentie: met verschillende betrokkenen is nagedacht over concrete maatregelen waarmee de

participatie van allochtonen in het hoger onderwijs kan worden bevorderd. Het middagprogramma was vooral bedoeld voor mensen die in de uitvoering en/of het beleid rechtstreeks betrokken zijn bij het onderwijs en de bevordering van de onderwijsparticipatie van allochtone studenten. Het avondprogramma had een feestelijk karakter omdat het de start van het project markeerde. Daarnaast hebben verschillende sprekers een inleiding gehouden op dit thema. De conferentie is goed bezocht er waren tussen de 40 en 50 deelnemers. Het verslag van de bijeenkomst is te vinden op de site van Elan en KISS. Het project wordt door de UT nader uitgewerkt op basis van de output van deze startconferentie, en waar gewenst zal KISS weer participeren in verdere activiteiten.

Integrale aanpak huiselijk geweld, van project naar regie en samenwerking

In Twente is een integrale aanpak huiselijk geweld ontwikkeld. Deze aanpak is sinds september 2005 overgenomen door de verschillende Twentse gemeenten. Het project is nog een jaar gevolgd bij wijze van nazorg. Op 14 december was een bijeenkomst georganiseerd voor alle deelnemers aan dit project, zowel uitvoerders als bestuurders. Drs. F.A.M. Kerckhaert (voorzitter Raad van Advies Project Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Twente, burgemeester Hengelo heeft de bijeenkomst geopend. Vervolgens hield drs. Hans Janssen (voormalig landelijk projectleider Aanpak Huiselijk Geweld, Ministerie van Justitie) een inleiding. Vervolgens vertelde Dirk over zijn ervaringen met de training agressiebeheersing. Dr. mr. Frans Willem Winkel van INTERVICT in Tilburg hield een presentatie over vroegtijdige identificatie van risicogroepen: herhaald slachtofferschap en posttraumatische klachten. Tijdens de bijeenkomst werd teruggeblikt op de behaalde resultaten en ontwikkelingen in de gemeenten van het project integrale aanpak huiselijk geweld door mw. drs. D. Wever (projectmanager Regio Twente) Verder kwamen ervaringen van gemeenten met de nieuwe aanpak aan de orde komen. De bijeenkomst is georganiseerd in samenwerking met de GGD Twente en is bezocht door 80 mensen.

Project Cambio (Deventer)

Cambio is een op buurtbeheer gericht bedrijf gevestigd in Deventer. Het bedrijf is voortgekomen uit een initiatief van bewoners en maakt deel uit van de Deventer wijkaanpak. Het bedrijf beoogt om:

- verloedering in de stad tegen te gaan door te zorgen voor schone straten en openbaar groen
- langdurig werklozen aan zinvol werk te helpen en waar mogelijk ook een bijdrage te leveren aan arbeidsintegratie
- sociale activering van burgers.

Voor de werkwijze van Cambio bestaat in andere steden, binnen en buiten Overijssel, veel belangstelling. Tot dusver is echter geen goede beschrijving en evaluatie van deze aanpak beschikbaar. Op verzoek van Cambio zal KISS in samenwerking met de Faculteit Bedrijf, Bestuur en Technologie in het kader van een afstudeerproject een dergelijke beschrijving/evaluatie laten uitvoeren. Als deze is afgerond zal KISS samen met Cambio, mede op basis van deze studie een bijeenkomst organiseren gericht op de verspreiding van de kennis en ervaring opgedaan met de Cambio-aanpak.

Project politie IJsselland

In de politieregio IJsselland is in 2005 gestart met de inventarisatie van overlastgevende jeugdgroepen. Ieder team heeft de opdracht gekregen om alle in het teamgebied aanwezige jeugdgroepen volgens de methodiek 'Shortlist groepsriminaliteit' in beeld te brengen en te kwalificeren als een overlastgevende, hinderlijke of criminele groepering. Met deze kwalificaties wordt bepaald welke activiteiten ingezet worden voor een bepaalde groep. Naast de politie spelen ook de gemeenten een belangrijke rol in de aanpak. KISS is gevraagd behulpzaam te zijn bij het maken van de vertaalslag van inventarisatie naar concrete actieplannen. Binnenkort zal KISS in overleg met de politie een voorstel doen.

KISS-es, KISS email-attenderingsservice

In 2006 is KISS gestart met een e-mail-attenderingsservice. Via deze service worden leden en andere geïnteresseerden geattendeerd op nieuwe publicaties en ontwikkelingen die relevant zijn voor stedelijke vernieuwing in Overijssel.

Tot besluit: wat draagt KISS bij?

De missie van KISS is om op professioneel verantwoorde wijze, praktijkgerichte ondersteuning te bieden bij de verbetering van de kwaliteit van de stedelijke samenleving. De in dit werkplan 2007/jaarverslag 2006 beschreven activiteiten beogen een bijdrage te leveren aan dit doel. In de afgelopen jaren heeft KISS zich steeds meer gericht op ondersteuning van concrete stedelijke projecten. Rond deze **projecten** organiseert KISS, mede afhankelijk van de fase waarin het project zich bevindt, drie typen van activiteiten:

- **mobiliseren van creatieve energie:** door het bijeenbrengen van kennis en ervaring van verschillende partijen stimuleren van nadenken over een innovatieve en perspectiefrijke probleemaanpak en het scheppen van draagvlak voor een dergelijke aanpak.
- **monitoren en evalueren:** door het verloop van het uitvoeringsproces te volgen en onderzoek naar effecten van een probleemaanpak, wordt informatie ten behoeve van (tussentijdse) bijsturing van projecten geleverd.
- **kennisdeling:** het voor andere steden en andere partijen ontsluiten van de kennis die is opgedaan met concrete projecten.

In het jaarverslag 2006 is al per activiteit aangegeven wat de concrete bijdrage van KISS is aan de verschillende projecten. Uit dit overzicht wordt duidelijk dat KISS aantoonbaar een bijdrage levert aan de ontwikkeling van vernieuwende en perspectiefrijke initiatieven ter verbetering van de kwaliteit van de stedelijke samenleving in Overijssel. Wellicht beter nog dan via een dorre opsomming illustreert het voorbeeld van de Berflo Es (zie kader) in een notendop aan wat KISS bijdraagt aan de stedelijke vernieuwing.

De Berflo Es (Hengelo) als voorbeeld

De bijdrage van KISS laat zich mooi illustreren aan de hand van het voorbeeld van onze betrokkenheid bij de stedelijke vernieuwing in de Hengelose **Berflo Es**:

- KISS organiseert in 2007 een snelkookpansessie ten behoeve van het project "*Het Werkt in de Wijk*". Het project richt zich op het faciliteren van de sociaaleconomische aspiraties en ambities van bewoners van de Berflo Es. De snelkookpansessie zal leiden tot concrete afspraken over knelpunten in de rolverdeling en regievoering bij dat project, waarbij allerlei partijen zijn betrokken partijen (gemeente, corporaties, bedrijfsleven, FC Twente, ROC en scholen etc.) Eerder heeft KISS op deze manier een bijdrage geleverd aan de formulering van het *Actieplan Sterk Profiel, Goede Start* (Hengelo) gericht op het voorkomen en bestrijden van voortijdige uitval in het middelbare beroepsonderwijs, de expertmeeting over de verbetering van de aanpak van de jeugdoverlast in de *Wesselerbrink (Enschede)* en het project *Kolonisten in de Wijk in de Rivierenwijk (Deventer)*.
- KISS verzorgt in samenwerking met de Opleiding Bestuurskunde van de UT de evaluatie van het samenwerkingsproject 'Scoren in de Wijk' in de Berflo Es en zal ook betrokken worden bij het monitoren en evalueren van het project "Het Werkt in de Wijk". Op een vergelijkbare manier heeft KISS ook een bijdrage geleverd aan de evaluatie en kennisgeving van het *referendum over de speelautomatenverordening in Zwolle*.
- KISS heeft bijdragen geleverd aan de kennisgeving vanuit het project "Scoren in de Wijk" onder meer tijdens het Nationale Innovatie Festival in Dordrecht. In Overijssel zal KISS op basis van de ervaringen in de Berflo Es ook meewerken aan de ontwikkeling van het project *Sociale Herovering Almelo de Riet*.

Naast deze projectgebonden activiteiten levert KISS overigens ook een bijdrage aan visievorming. Stedelijke *vernieuwing* vereist per definitie dat men nieuwe werkwijzen beproeft. Dat kan zijn omdat traditionele benaderingen niet blijken te werken of omdat er zich nieuwe problemen aandienen, waarop een antwoord moet worden gezocht. Daarom probeert KISS via activiteiten als de stadsbezoeken de leden kennis te laten maken met innovatieve benaderingen van stedelijke problemen in Overijssel – zoals bij de stadsbezoeken aan Hart van Zuid (Hengelo) en Holtenbroek

(Zwolle) – als in het buitenland (zoals tijdens de tweedaagse excursie naar Antwerpen en Brussel). Verder draagt KISS ook bij aan de gedachtevorming over beleidsontwikkelingen op langere termijn, onder meer via de debatreeks "Overijssel Overstag?" en het jaarcongres "Nieuwe Actoren in het Publiek Domein".

De KISS organisatie

Bestuur

Dhr. J.G. Kristen (Gedeputeerde Provincie Overijssel) voorzitter a.i.
Mr. drs. C. Boom (Voorzitter Raad van Bestuur Saxion Hogescholen)
Drs. A.H.M. Catau (Algemeen directeur Woningbouwcorporatie De Woonplaats)
Ir. J.J. van Gelder (Directeur ARCADIS Noordoost-Nederland)
Dr. A.H. Flierman (Voorzitter College van Bestuur, Universiteit Twente)
Drs. F.A.M. Kerckhaert (Burgemeester gemeente Hengelo)

In het afgelopen jaar hebben de heren Apotheker (voorzitter) en De Jong afscheid genomen als KISS-bestuurder. In de vacature van voorzitter wordt (tot maart 2007 op interim-basis en daarna regulier) voorzien door de heer Kristen. De heer Flierman zal voorzien in de vacature De Jong.

Klankbordgroep

Ir. R. van Beek (Arcadis)
Mw. drs. C.W. De Bruin (gemeente Deventer)
Ir. H. Heilen (Heilen Advies)
Mw. drs E. Najafi (provincie Overijssel)
Drs. H. Reimerink (gemeente Almelo)

In overleg met het bestuur zal in het najaar van 2006 worden gezien of en hoe de samenstelling van de klankbordgroep meer representatief kan worden gemaakt voor het ledenbestand. Zo zijn op dit moment de corporaties niet vertegenwoordigd in de klankbordgroep.

Leden per 31-12-2006

Aan het eind van 2006 zullen naar alle waarschijnlijkheid de beide politieregio's hun lidmaatschap beëindigen. Gezien de in de afgelopen periode en ook in de toekomst te ondernemen activiteiten zal worden gezien of het mogelijk is om de ROC's te interesseren voor het lidmaatschap van KISS. Verder stellen we vast dat nog niet alle grote corporaties in de vijf steden lid zijn. Ook hier zullen we nagaan of er bij deze instellingen belangstelling bestaat voor het lidmaatschap.

Overheid

Provincie Overijssel
Gemeente Almelo
Gemeente Deventer
Gemeente Enschede
Gemeente Hengelo
Gemeente Zwolle

Private partijen en maatschappelijke organisaties

ARCADIS
B&A Groep
De Woonplaats
Delta Wonen
I&O research
Koopmans bouwgroep
Rentree
Steunpunt Minderheden
Overijssel
Woonbedrijf ieder1
Woningstichting Openbaar
Belang
Woningstichting St.Joseph
(Hengelo)
Woningstichting SWZ

Kennisinstituten

Universiteit Twente
Saxion Hogescholen
Hogeschool Windesheim

Bureau KISS

Prof. dr. S.A.H. Denters (wetenschappelijk directeur)
Mevrouw drs. J.H. Grooters (programmacoördinator)
Dr. Th.W.P.M. van der Krogt (programmacoördinator)
Mevrouw S. Autar (bureaumanager)

Contactinformatie

Bezoekadres: Hengelosestraat 705, 7521 PA Enschede
Postadres: Postbus 545, 7500 AM Enschede
Telefoon: 053 483 6346 Fax: 053 483 6347
E-mail: info@kiss-oost.nl Web: www.kiss-oost.nl